

Şəki

Dulusçuluq - yaşadılan qədim el sənəti

Dulusçuluq çətin, lakin xüsusi əhəmiyyətə malik bir sənətçilik növüdür. Şəkiddə dulusçuluq ənənəvi sənətə çevrilərək nəsil-dən-nəslə ötürülərək geniş yayılıb. Beləliklə də Şəkiddə "Duluslar" məhəlləsi yaranıb. Bir vaxtlar Şəkinin bu və digər məhəllələrdə 50-yə yaxın dulusçu fəaliyyət göstərirsə son zamanlar onların sayı xeyli azalıb. Məhz bu səbəbdən də Şəkiddə bu sənətdən söz düşən kimi Məmmədovlar nəslinin adı çəkilir. Çünki bu el sənətini həmin nəslin yetirmələri bu gün də davam etdirir.

Məmmədovlar nəslinin dulusçuluq sənəti barədə əvvəlcədən məlumatımın olmağına baxmayaraq sakinlərlə söhbətdə bunu bir daha dəqiqləşdirdim. Həmsöhbət olduğum yerli sakinlərin bir neçəsi birbaşa nəslin davamçısı Rəhmanın adını çəkdi. Rəhmanla zəngləşib, görüş üçün vaxt müəyyənləşdirdik. Emalatxana darısqal məhəllədə yerləşsə də getməkdə heç bir çətinliyim olmadı, yolu ilk dəfə getməyimizə baxmayaraq Rəhmanın adı bizə rahat istiqamət verirdi. Məhəllənin Şəkinin qədim ərazisində yerləşməyi də öz gözəlliyi və tarixi qədimliyi ilə diqqəti cəlb edirdi.

Rəhmanla söhbətimiz emalatxanada başladı. Uşaq yaşlarından bu sənətə bağlanan Rəhman Məmmədov bildirdi ki, bu çox çətin və böyük zəhmət tələb edən iş olsa da bizim nəsil üçün ənənə olaraq davam edən bir məktəbdə. Həmişə atamın yanında oturub saatlarla onun işinə baxır-

dım. Hərdən bir özüm də məşğul olurdum və bir gün də gördüm ki, hazırladığım müxtəlif qablar böyükklərin xoşuna gəlir. Beləliklə özüm də bilmədən yavaş-yavaş dulusçu oldum. İndi isə tam əminliklə demək olar ki, ata-babalarımızdan bizə miras qalmış dulusçuluq sənəti bu gün qorunur, yaşadılır və gələcək nəsillərə ötürülür.

Dulusçuluq sənətinin Şəkiddə qədimliyinə toxunan Rəhman bunu xammal ehtiyatının yaxın ərazidə olması ilə əlaqələndirdi. Xammal əsasən rayonun Oxud kəndindən gətirib tələbata uyğun məhsullar hazırlayıq. İndi piti qablarına, səhənglərə, qazanlara, dolçalara və digər məhsullara böyük ehtiyac duyulur. Əsasən bir nəfərlik piti qabları hazırlayıq. Yüksək keyfiyyəti ilə seçilən bu məhsullar həm də yeməyə xüsusi dad verir. Çünki bu qablarda bişən yeməklər dadlı və ekoloji cəhətdən təmiz olur. Saxsı qabların bir özelliyi də var ki, bunlar nəfəs alır. Eyni zamanda fərqli ölçülü piti qabları, xörək bişirmək üçün qazanlar, nəhrə çalxalamaq üçün irihəcmli kuzələr və irili-xırdalı müxtəlif qəfədanlar hazırlayıq.

Rəhman usta qeyd etdi ki, həm nəslimizin sənətini davam etdirdiyimizə görə qürur duyuruq, həm də şükürlər olsun, maddi qazanc əldə edirik. Ümid edirik ki, nəslimizin uşaqları da bu el sənətinin bağlılığını davam etdirərək dulusçuluq sənətini yaşadacaq.

Mikayıl NƏRİMANOĞLU,
"Respublika".

Tarixən sənətin və sənətçiliklərin inkişaf etdiyi ərazilərdən olub Şəki. Burada dəmirçilik, nalbəndlik, şəbəkə, papaqçılıq, ipəkçilik və neçə-neçə digər sənət növləri inkişaf edib. Sevindirici haldır ki, bu sənətlər nəsil-dən-nəslə ötürülərək bu günümüzdə qədrə gəlib çıxıb. Burada dulusçuluq sənəti də geniş yayılıb.